

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุในโครงการส่งเสริมศักยภาพการใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน และปัญหาอุปสรรคของผู้สูงอายุในการปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมศักยภาพการใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมศักยภาพการใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 297 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ SPSS ในการประมวลผลข้อมูล การแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร โดยการใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance ANOVA) ใช้ ค่า t - test และ F- test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 สรุปผลการศึกษา ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 65-69 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 บาท หรือน้อยกว่า และมีภูมิปัญญาทางการเกษตรสูงที่สุดในภาพรวม ประเด็นการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับสูง ด้านการมีหลักการในการถ่ายทอดภูมิปัญญา ให้ความสำคัญแก่ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาทุกคนเท่าเทียมกัน มีวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาโดยการสอนหรือบอกเล่าให้กับลูกหลานและผู้สนใจโดยไม่ปิดบังด้านลักษณะการถ่ายทอดภูมิปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสุขและภาคภูมิใจที่มีโอกาสเป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุ ในภาพรวม มีอยู่ระดับปานกลาง ด้านความรู้และประสบการณ์ พบว่าประสบปัญหาในการค้นหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับภูมิปัญญาที่มีอยู่เพื่อเป็นองค์ความรู้ใหม่ ด้านเทคนิคการถ่ายทอด พบว่า สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาเฉพาะช่วงเวลาที่ย่างจากการประกอบอาชีพแล้วเท่านั้น ด้านสุขภาพ พบว่า ถ้าหากกลุ่มตัวอย่างมีสุขภาพแข็งแรงจะสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาได้ และด้านการเดินทางมีปัญหาคืออุปสรรคเกี่ยวกับการเดินทางไปที่ถ่ายทอดภูมิปัญญา สำหรับข้อเสนอแนะจากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างต้องการให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีทักษะด้านต่างๆ ต้องการวิทยากรให้ความรู้ทันสมัยหรือการอบรม และควรให้เยาวชนรุ่นหลังได้รับทราบขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม อนุรักษ์ไม่ให้สูญหาย

ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้สูงอายุ โครงการฯ ควรส่งเสริมทักษะและเทคนิคกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้กับผู้สูงอายุ และควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุต่อไป

